

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 64/04-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. mája 2004 v senáte zloženom z predsedu Alexandra Bröstla a sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Jána Mazáka v konaní o sťažnosti V. P., trvale bytom K. N. M., zastúpenej advokátom JUDr. M. Ch., so sídlom K. N. M., vo veci porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Čadci v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1334/98 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Čadci v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1334/98 **p o r u š e n é b o l o.**

2. Okresnému súdu v Čadci **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1334/98 konal bez zbytočných prierahov.

3. V. P. **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie vo výške 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd v Čadci povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. V. P. priznáva úhradu trov konania vo výške 9 340 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsať slovenských korún), ktoré je Okresný súd v Čadci p o v i n n ý zaplatiť na účet advokáta JUDr. M. Ch., K. N. M., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. februára 2004 doručená sťažnosť V. P., trvale bytom K. N. M., (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. Ch., so sídlom K. N. M., vo veci porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu v Čadci (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1334/98.

V namietanom konaní bol návrh na začatie konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov doručený okresnému súdu 16. októbra 1998. Sťažovateľka je v tomto konaní žalovanou.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že v doterajšom priebehu konania predkladala okresnému súdu návrhy na urýchlenie priebehu konania vrátane urgencií na ukončenie veci a deklarovala pripravenosť na vyplatenie sumy požadovanej navrhovateľom. Okresný súd jej návrhy neakceptoval a vyzýval na predloženie návrhu na mimosúdny zmier, hoci bolo zrejmé, že navrhovateľ o to nemá záujem. Okresný súd jej napr. listom z 13. decembra 2001 oznámil, že nariadi znalecké dokazovanie, ale dodnes ho nenariadil.

Vo veci sa, ako uvádza sťažovateľka, uskutočnilo šesť pojednávaní, pričom okresný súd vo veci do podania sťažnosti nerozhodol. Z príloh predložených k sťažnosti vyplýva, že právny zástupca sťažovateľky v doterajšom priebehu konania trikrát urgoval vo veci nariadenie pojednávania a rozhodnutie vo veci samej, posledný raz 16. októbra 2003 s tým, že poukázal na doterajšiu dĺžku konania (päť rokov).

Sťažovateľka vidí porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy najmä v tom, že okresný súd dosiaľ nenariadil znalecké dokazovanie, hoci o tom 13. decembra 2001 upovedomil účastníkov konania, ďalej v tom, že opakovane nariad'oval pojednávania, na ktorých dochádzalo len k opakovaniu tvrdení účastníkov konania, a okresný súd napriek tomu ani nenariadil dokazovanie a ani vo veci nerozhodol, ako aj v tom, že nereagoval na výzvy sťažovateľky na rozhodnutie vo veci.

Sťažovateľka žiada, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 000 Sk s poukázaním na stav právnej neistoty a stupňujúce sa napätie v rodine, ktoré sú pre ňu psychickou záťažou a negatívne sa prejavujú aj na jej zdravotnom stave.

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vo veci jej sťažnosti rozhodol nasledovne:

Základné právo V. P., r. č. 475225/788, nar. 25. 02. 1947, bytom K. N. M. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu v Čadci v konaní vedenom pod sp. zn 12 C 1334/98 o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva bolo porušené.

Okresnému súdu v Čadci prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1334/98 konal bez zbytočných priet'ahov.

V. P. priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200.000, - Sk (slovom dvestotísíc korún), ktoré je Okresný súd v Čadci povinný jej vyplatiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Okresný súd v Čadci je povinný zaplatiť trovy právneho zastúpenia vo výške 13 572, - Sk (2 úkony - prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti á 6 650, - Sk, 2 x réžia á 136, - Sk) na účet JUDr. M. Ch. vo VÚB a. s. Čadca – expo Kys. Nové Mesto č. ú. ... do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“.

Ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 64/04-8 zo 4. marca 2004 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie a následne vyzval právneho zástupcu sťažovateľky a predsedníčku okresného súdu, aby ústavnému súdu oznámili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedníčku okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadrila k sťažnosti.

Právny zástupca sťažovateľky a predsedníčka okresného súdu oznámili ústavnému súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Vyjadrenie predsedníčky okresného súdu k sťažnosti bolo ústavnému súdu doručené 3. mája 2004. Vo vyjadrení sa okrem iného uvádza:

„K uvedenej sťažnosti dávam nasledovné vyjadrenie:

- v konaní 12 C 1334/98 súd rieši vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov na návrh podaný dňa 16. 10. 1998 žalobcom J. P. proti V. P. ako žalovanej (sťažovateľke).

1) náročnosť veci – je daná najmä z hľadiska predmetu konania, predmetom vyporiadania sú nielen nehnuteľnosti ale aj veci hnutel'né v počte 114 položiek a zostatok finančných prostriedkov na účte v peňažnom ústave, náročnosť veci vidím v tom, že bolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie jednak z odboru oceňovania nehnuteľností ako aj z odboru oceňovania hnutel'ných vecí,

2) správanie sa účastníkov konania a ich právnych zástupcov v značnej miere prispelo k predĺženiu súdneho konania, do pozornosti ústavnému súdu dávam, že vo veci súd nariadil 14 pojednávanií, na šiestich vytyčených pojednávaniach sa nezúčastnila sama sťažovateľka, na jednom pojednávani jej právny zástupca, pojednávania vo viacerých prípadoch boli odročené z dôvodu, že ani jeden z účastníkov konania sa nezúčastnil. Z týchto dôvodov súd mohol prvýkrát realizovať procesný výsluch účastníkov až 22. 6. 2001. Prieťahy vidím aj v neefektívnom postupe právneho zástupcu sťažovateľky, ktorý viackrát žiadal odročiť pojednávanie za účelom uzavretia zmiery – kvalifikovaný písomný návrh na uzavretie zmiery predložil až 3. 4. 2002, uvedené podania zásadne predĺžili súdne konanie,

- procesný postup súdu v konaní považujem za priebežný bez prieťahov, súd i keby chcel rýchlejšie konať, mal procesný priebeh konania sťažený práve pre správanie sa sťažovateľky, jej právneho zástupcu, ale v konečnom dôsledku všetkých účastníkov v konaní. Z týchto dôvodov mám za to, že podaná sťažnosť je nedôvodná, a preto navrhujem, aby ústavný súd sťažnosť ako nedôvodnú zamietol“.

Zo súdneho spisu sp. zn. 12 C 1334/98 zistil ústavný súd nasledovné :

1. Dňa 16. októbra 1998 bola okresnému súdu doručená žaloba J. P. (ďalej len „navrhovateľ“) proti sťažovateľke o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva rozvedených manželov (ďalej len „BSM“). Súdny poplatok bol zaplatený 11. novembra 1998.
2. Dňa 13. januára 1999 požiadal okresný súd sťažovateľku, aby sa k žalobe vyjadrila do 15 dní.
3. Vyjadrenie sťažovateľky bolo okresnému súdu doručené až 29. marca 1999. Sťažovateľka vyjadrila nesúhlas so žalobou, upresnila okruh vecí patriacich do BSM a predložila protinávrh.
4. Dňa 30. marca 1999 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie (sudca na ňom vyzval účastníkov konania o uzavretie zmiery a odročil pojednávanie na 20. máj 1999).
5. Dňa 1. júna 1999 sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie (sudca urobil pokus o uzavretie zmiery, dal účastníkom lehotu na uzavretie zmiery a odročil pojednávanie na 20. júl 1999 s tým, že ak nedôjde k dohode, účastníci majú predložiť potrebné písomnosti a návrhy na vykonanie dokazovania).
6. Dňa 20. júla 1999 sa uskutočnilo pojednávanie bez prítomnosti sťažovateľky a jej právneho zástupcu (pojednávanie odročené s tým, že sťažovateľka a jej právny zástupca budú volaní pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty).
7. Dňa 28. septembra 1999 sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie (sťažovateľka sa nezúčastnila, doručenie predvolania sťažovateľke nebolo vykázané, jej právny zástupca sa ospravedlnil – pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že bude zisťovaný pobyt sťažovateľky).
8. Dňa 13. januára 2000 sa vo veci uskutočnilo ďalšie pojednávanie. Právni zástupcovia účastníkov konania sa vyjadrili, že zatiaľ k dohode o vyporiadaní BSM nedošlo, právny zástupca sťažovateľky ju nevyhlásil pri ústretovosti navrhovateľa a zároveň poukázal na znalecký posudok o cene nehnuteľnosti, ktorý založil do spisu. Pojednávanie bolo odročené na 7. marec 2000.
9. Dňa 7. marca 2000 sa na pojednávanie nedostavil nikto (právni zástupcovia sa ospravedlnili (bolo odročené na 27. apríl).

10. Dňa 27. apríla 2000 sa na pojednávanie dostavil len navrhovateľ (doručené predvolania sťažovateľke nebolo vykázané, jej právny zástupca sa ospravedlnil – pojednávanie odročené na 15. jún 2000).
11. Dňa 15. júna 2000 sa na pojednávanie dostavil len navrhovateľ (v spise nie je záznam o doručovaní predvolania). Pojednávanie sa odročilo na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania.
12. Uznesením okresného súdu z 23. júna 2000 boli účastníci vyzvaní na zloženie zálohy na znalecké dokazovanie (navrhovateľ uhradil zálohu a právny zástupca sťažovateľky sa proti nemu odvolal 4. augusta 2000).
13. Dňa 8. augusta 2000 bolo nariadené uznesením znalecké dokazovanie (určenie ceny nehnuteľnosti a zodpovedanie otázky, či je možné jej reálne rozdelenie).
14. Dňa 11. januára 2001 bol okresnému súdu predložený znalecký posudok.
15. Dňa 16. februára 2001 doručil právny zástupca sťažovateľky okresnému súdu jej nesúhlasné stanovisko k znaleckému posudku a žiadal nariadenie kontrolného znaleckého dokazovania (cenu považuje za príliš vysokú).
16. Dňa 22. marca 2001 sa uskutočnilo pojednávanie (pre neprítomnosť navrhovateľa bolo odročené na neurčito).
17. Dňa 17. mája 2001 sa na pojednávanie dostavil len navrhovateľ a jeho právny zástupca (právny zástupca sťažovateľky sa ospravedlnil a žiadal preloženie pojednávania – pojednávanie odročené s tým, že sťažovateľka bude volaná pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty).
18. Dňa 22. júna 2001 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom právny zástupca sťažovateľky vyjadril výhrady k súpisu hnutelných vecí, ktoré majú byť predmetom vypořádania a predložil návrh, že sťažovateľka je pripravená navrhovateľovi vyplatiť 450 000 Sk a do roka ďalších 100 000 Sk. Právny zástupca navrhovateľa s návrhom nesúhlasil (žiadajú 800 000 až 1 mil. Sk). Pojednávanie bolo odročené na neurčito a účastníkom konania bolo uložené predložiť ďalšie návrhy na dokazovanie (právny zástupca sťažovateľky predložil návrhy v podaniach z 23. júla, 22. augusta a 21. septembra 2001; právny zástupca navrhovateľa oznámil okresnému súdu 11. septembra 2001, že nemajú ďalšie návrhy na dokazovanie).

19. Dňa 6. novembra 2001 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie. Po vypočutí svedka – dcéry účastníkov - predložil právny zástupca sťažovateľky návrh na zmier (sťažovateľka vyplatí navrhovateľovi do 31. marca 2002 sumu 600 000 Sk za nehnuteľnosť a hnutel'né veci zostanú účastníkom podľa toho, ako ich užívajú; navrhovateľ s návrhom súhlasil, ale žiadal o vyplatenie do konca februára 2002). Súd následne upustil od vypočutia ďalších svedkov a odročil pojednávanie na 12. november 2001 za účelom vyhlásenia rozhodnutia, resp. schválenia zmieru.
20. Dňa 12. novembra 2001 sa uskutočnilo pojednávanie, keďže navrhovateľ trval na prítomnosti svojho právneho zástupcu, ktorý sa ospravedlnil, pojednávanie bolo odročené na neurčito.
21. Dňa 3. apríla 2002 právny zástupca sťažovateľky predložil okresnému súdu písomný návrh na uzavretie zmieru. Okresný súd vyzval 11. apríla 2002 navrhovateľa, aby sa do 15 dní vyjadril k návrhu na zmier. Dňa 21. júna 2002 a opakovane 26. septembra 2002 okresný súd urgoval navrhovateľa, aby sa vyjadril k návrhu na zmier pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty. Právny zástupca navrhovateľa požiadal 20. decembra 2002 o predĺženie lehoty do polovice januára 2003 pre svoju hospitalizáciu.
22. Dňa 21. januára 2003 právny zástupca sťažovateľky oznámil okresnému súdu, že vyzval navrhovateľa na uzavretie dohody k 31. marcu 2003.
23. Dňa 13. februára 2003 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie. Právny zástupca sťažovateľky zopakoval návrh na zmier. Navrhovateľ navrhol, že vyplatí sťažovateľku sumou 600 000 Sk za podmienky, že sa odsťahuje z domu. S návrhom vyporiadania hnutel'ných vecí súhlasil. Žiadal, aby tak rozhodol súd. Sťažovateľka s návrhom navrhovateľa vyjadrila nesúhlas a vzhľadom na to, že k dohode ohľadne nehnuteľnosti nedošlo, žiada, aby súd rozhodol aj o hnutel'ných veciach. Súd odročil pojednávanie na neurčito za účelom nariadenia znaleckého pojednávania ohľadom hnutel'ných vecí. Účastníkom sa uložilo predložiť návrhy na ďalšie dokazovanie (právny zástupca sťažovateľky oznámil, že nemajú ďalšie návrhy, právny zástupca navrhovateľa bol štyrikrát urgovaný pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty; vyjadril sa až 4. marca 2004, keď navrhol, aby sťažovateľka bola zaviazaná vyplatiť navrhovateľa sumou 850 000 Sk do 15 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu.

24. Dňa 24. marca 2004 okresný súd uznesením nariadil znalecké dokazovanie ohľadom hnutelných vecí.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Pri sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd vychádza zo svojej stabilnej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty preto dochádza „až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu“ (I. ÚS 10/98). Podľa názoru ústavného súdu možno preto za konanie (postup) súdu odstraňujúce právnu neistotu účastníka konania považovať také, ktoré smeruje k právoplatnému rozhodnutiu vo veci.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 70/98, II. ÚS 74/97, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú: 1. právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, 2. správanie účastníka konania a 3. postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prejednávanej veci.

Podľa týchto kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, ústavný súd akceptoval názor predsedníčky okresného súdu a konštatoval, že po právnej i faktickej stránke ide v danom

prípade o zložitú vec. Spor o vyporiadanie BSM síce tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, avšak kompletne vyporiadanie BSM, nariadenie znaleckého dokazovanie ohľadom nehnuteľných vecí, ako aj hnutel'ných vecí (bolo nariadené až po podaní s'ťažnosti ústavnému súdu) sú skutočnosťami, ktoré signalizujú faktickú zložitosť veci.

2. Pokiaľ ide o správanie s'ťažovateľky, ústavný súd na jednej strane na základe svojich zistení konštatoval, že s'ťažovateľka sa viackrát bez ospravedlnenia nezúčastnila pojednávanií, ale na druhej strane bola s'ťažovateľka aktívna pri predkladaní procesných návrhov a návrhov na uzavretie zmieru, ako aj reagovaní na výzvy súdu. Na základe uvedeného ústavný súd uzavrel, že správanie s'ťažovateľky ako účastníčky konania nemožno hodnotiť ako pasívne a nesúčinnosťné a v zásade nemalo rozhodujúci vplyv na celkovú dĺžku konania.

Ústavný súd vzal do úvahy aj značnú pasivitu navrhovateľa v konaní pred všeobecným súdom v období po 3. apríli 2002, keď právny zástupca s'ťažovateľky predložil písomný návrh na uzavretie zmieru, ktorá (táto pasivita) nesporne mala vplyv na celkovú dĺžku konania.

3. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1334/98, ústavný súd konštatoval, že najmä v období od doručenia žaloby do 12. novembra 2001, keď z celkového počtu 14 dosiaľ nariadených pojednávanií vo veci sa uskutočnilo celkom 13 pojednávanií, okresný súd konal síce plynulo, ale pojednávania v tomto období nie vždy boli nariad'ované efektívne vzhľadom na stav dokazovania, procesné návrhy účastníkov konania a ich žiadosti o určenie nového (iného) termínu pojednávania. Napriek tomu ústavný súd konštatoval, že v tomto období nemožno hodnotiť postup okresného súdu ako taký, ktorý by vykazoval znaky zbytočných priet'ahov v konaní.

V období od 12. novembra 2001 právny zástupca s'ťažovateľky 3. apríla 2002 predložil písomný návrh na uzavretie zmieru; okresný súd celkom trikrát márne vyzval právneho zástupcu navrhovateľa, aby sa vyjadril k návrhu na uzavretie zmieru, pričom dvakrát pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty, ktorú mu však napriek tomu, že právny

zástupca navrhovateľa nereagoval na výzvy okresného súdu, neuložil. Obdobne po pojednávaní uskutočnenom 13. februára 2003 okresný súd celkom štyrikrát neúspešne urgoval právneho zástupcu navrhovateľa, aby predložil ďalšie návrhy na dokazovanie, pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty, ale aj v týchto prípadoch poriadkovú pokutu neuložil. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd jednak toleroval pasivitu právneho zástupcu navrhovateľa, ktorá spôsobila prieťahy v konaní jednak zrejme nedôvodne a márne očakával od navrhovateľa návrhy na dokazovanie. Zo spisu tiež vyplýva, že okresný súd odročil pojednávanie z 13. februára 2003 hlavne za účelom nariadenia znaleckého dokazovania, pričom znalecké dokazovanie nariadil až 24. marca 2004, t. j. po uplynutí viac ako jedného roka a až po podaní sťažnosti sťažovateľky ústavnému súdu.

Na základe uvedeného ústavný súd skonštatoval, že okresný súd ani po šiestich rokoch od začatia konania neuzavrel skutkový stav. Okresný súd nevyužíval dostatočne možnosti, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok na odstraňovanie prieťahov v konaní spôsobovaných pasivitou navrhovateľa, resp. jeho právneho zástupcu, a neprimerane dlho pripravoval nariadenie znaleckého dokazovania, ktoré vzhľadom na doterajší priebeh konania mohlo viesť k právoplatnému skončeniu sporu v primeranom čase, t. j. v tomto období nekonal efektívne.

Ústavný súd vo svojich rozhodnutiach už viackrát vyslovil, že zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou príslušného súdu, ale aj takým konaním, ktoré nevedie k odstráneniu stavu právnej neistoty účastníka konania (II. ÚS 33/99, II. ÚS 64/99, mutatis mutandis II. ÚS 9/01). V rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 3/00 ústavný súd v tejto súvislosti zdôraznil, že zbytočné prieťahy v konaní môžu vzniknúť tak neefektívnou činnosťou, ako aj celkovou nečinnosťou súdu. Podľa právneho názoru ústavného súdu základnému právu na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nezodpovedá akýkoľvek (hoci aktívny) postup súdu, ale len ten, do ktorého sa premieta procesná zásada hospodárnosti súdneho konania, ktorej rešpektovanie je nevyhnutným predpokladom rýchleho a účinného poskytnutia právnej ochrany. Nerešpektovanie zásady hospodárnosti v konaní všeobecného súdu je spôsobilé porušiť základné právo účastníka súdneho konania na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Opierajúc sa o svoju stabilnú judikatúru ústavný súd uzavrel, že okresný súd nekonal efektívne a hospodárne, a preto spôsobil zbytočné priet'ahy v označenom konaní, čím porušil základné právo s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o s'ťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Keďže namietané konanie nebolo do času rozhodovania ústavného súdu o s'ťažnosti ešte právoplatne skončené, ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 1334/98 v ďalšom období konal bez zbytočných priet'ahov.

Keďže ústavný súd rozhodol o tom, že bolo porušené základné právo s'ťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, zaoberal sa aj žiadosťou s'ťažovateľky o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré je podľa § 56 ods. 4 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) náhradou nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Aj keď ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní sp. zn. 12 C 1334/98 konal bez zbytočných priet'ahov, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto považoval za potrebné rozhodnúť aj o žiadosti s'ťažovateľky priznať jej primerané finančné zadosťučinenie.

S'ťažovateľka žiadala, aby jej bolo priznané finančné zadosťučinenie vo výške 200 000 Sk z dôvodu dlhotrvajúceho stavu právnej neistoty, a tým spôsobenej morálnej

ujmy, ktorá sa prejavuje v stupňujúcom sa napätí v rodine a nadmernej psychickej záťaži pôsobiacej negatívne aj na jej zdravotný stav. Vzhľadom na okolnosti prípadu, na skutočnosť, že aj sťažovateľka svojimi (procesnými) návrhmi, ktorými sa musel okresný súd zaoberať, ovplyvnila dĺžku konania, ako aj na celkovú dĺžku konania, v ktorom došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade suma 10 000 Sk zodpovedá primeranému finančnému zadosťučeniu sťažovateľky za ujmu, ktorú utrpela.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je síce zmiernenie nemajetkovej ujmy, avšak nie aj prípadná náhrada škody.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o náhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátom JUDr. M. Ch. v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd ich vyčíslil sumou spolu 9 340 Sk (slovom deväťtisíctristoštyridsať slovenských korún) za dva úkony právnej pomoci podľa § 1 ods. 3, § 13 ods. 8, § 16 ods. 1 písm. a) a c) a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (vypočítanou zo základu nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2003 vo výške 13 602 Sk, t. j. 4 530 Sk za jeden úkon a 140 Sk režijný paušál, pretože išlo o úkony urobené v roku 2004).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. mája 2004